

2. Ορισμός και Χαρακτηριστικά των Συμβουλίων Παιδείας

Πρέπει να τονίσουμε ευθύς εξαρχής ότι η γενική εικόνα που αποκομίζει κανείς από τις υπάρχουσες μελέτες όσον αφορά το εύρος των αρμοδιοτήτων των οργάνων κοινωνικής συμμετοχής στο χώρο της παιδείας, τον βαθμό συμμετοχής τους στη λήψη των αποφάσεων και γενικότερα στην χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι ελλιπής και συγκεχυμένη. Αυτό οφείλεται τόσο στην απουσία συγκριτικών μελετών όσο και στην έλλειψη επαρκούς γνώσης για την λειτουργία στην πράξη ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε χώρας, η οποία εξαρτάται όχι μόνο από οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες αλλά και από ιστορικούς, γεωγραφικούς και πολιτικούς, στους οποίους περιλαμβάνονται τα επικρατούντα πολιτικά ήθη και η εν γένει νοοτροπία. Είναι χαρακτηριστικό από αυτήν την άποψη το γεγονός ότι η εξαγωγή συμπερασμάτων της έρευνας του Φλαμανδικού Συμβουλίου Παιδείας βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό σε επισκέψεις και συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες σε ορισμένα από τα κράτη που περιλαμβάνονται στην έρευνα.

Η εικόνα αυτή γίνεται φανερή ακόμα και από την ποικιλία ονομασιών των εν λόγω οργάνων στις διάφορες χώρες, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να απηχεί το εύρος των αρμοδιοτήτων του οργάνου (π.χ. στην περίπτωση του Βελγίου, της Γαλλίας) ενώ σε άλλες να αντανακλά το είδος της κρατικής οργάνωσης (ομόσπονδης, π.χ. στη Γερμανία, στην Αυστρία, ή κοινοτικής, π.χ. στην περίπτωση του Βελγίου ή και απλές συγκυρίες κατά το χρόνο ίδρυσής τους.

Παρόλα αυτά, και για λόγους οργάνωσης και παρακολούθησης της μελέτης, θα επιχειρήσουμε να δώσουμε έναν γενικό ορισμό των Συμβουλίων Παιδείας, βασιζόμενοι στα διαθέσιμα στοιχεία για τη διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος των χωρών που περιλαμβάνονται στη μελέτη και λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προσλαμβάνουν τα εν λόγω όργανα εντός της κάθε χώρας.

Ως Συμβούλιο Παιδείας ορίζεται *ο δημόσιος φορέας στον οποίο εκπροσωπούνται όλες οι κοινωνικές ομάδες που σχετίζονται με την εκπαίδευση και ο οποίος έχει ως έργο να εισηγείται στην εκάστοτε εκπαιδευτική ηγεσία για μέρος ή το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος.*

Από τον γενικό αυτόν ορισμό απορρέουν τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένα Συμβούλιο Παιδείας, όπως:

- Η θέση που κατέχει στη διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Το Συμβούλιο Παιδείας λειτουργεί σε εθνικό ή περιφερειακό, σε ορισμένες περιπτώσεις, επίπεδο και δεν υπόκειται σε άλλο όργανο.

- Το είδος και το εύρος των αρμοδιοτήτων του. Το Συμβούλιο Παιδείας είναι αρμόδιο για όλες τις βαθμίδες και τα είδη εκπαίδευσης ή για μέρος αυτών. Επίσης, το Συμβούλιο δεν γνωμοδοτεί μόνο σε περίπτωση που αυτό ζητηθεί από την εκπαιδευτική ηγεσία αλλά αναλαμβάνει έρευνες και εκφράζει τη γνώμη του για όλα τα εκπαιδευτικά ζητήματα, τα οποία απασχολούν τα μέλη του και την κοινή γνώμη.

- Η αντιπροσωπευτικότητά του. Στο Συμβούλιο Παιδείας συμμετέχουν όλες οι κοινωνικές ομάδες που έχουν ενδιαφέρον για την εκπαίδευση εν γένει ή για τις πτυχές του εκπαιδευτικού συστήματος για τις οποίες είναι αρμόδιο το Συμβούλιο. Ο αριθμός μελών του Συμβουλίου Παιδείας εξαρτάται από το είδος και το εύρος των αρμοδιοτήτων του.

- Η σχέση του με την εκπαιδευτική ηγεσία. Τα μέλη του Συμβουλίου διορίζονται από το Κοινοβούλιο ή τον Υπουργό Παιδείας.

Επίσης, με τα βασικά αυτά χαρακτηριστικά συνδέονται ορισμένα ουσιαστικά ζητήματα, όπως:

- Η σχέση του Συμβουλίου Παιδείας με άλλα όργανα του εκπαιδευτικού συστήματος. Το ζήτημα αυτό αναφέρεται κυρίως σε περιπτώσεις που παρατηρείται καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ περισσότερων συμβουλίων ή επιτροπών, κυρίως σε χώρες με μακρά παράδοση εκπαιδευτικής αποκέντρωσης. Για να γίνει σαφέστερη αυτή η σχέση περιγράφονται με συντομία και τα λοιπά όργανα της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε χώρας καθώς και ειδικά όργανα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου αυτά υπάρχουν.

- Η δυνατότητα συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Το ζήτημα αυτό αναφέρεται στο βαθμό και στην έκταση που οι αποφάσεις του Συμβουλίου υιοθετούνται από την εκπαιδευτική ηγεσία και η διερεύνησή του θα απαιτούσε ιδιαίτερες μελέτες με συγκεκριμένα παραδείγματα. Εδώ θα περιοριστούμε σε ορισμένες γενικές παρατηρήσεις.

Τα χαρακτηριστικά και τα ζητήματα αυτά θα εξεταστούν στη συνέχεια, στο πλαίσιο της συνοπτικής περιγραφής των Συμβουλίων Παιδείας των χωρών που περιλαμβάνονται στη μελέτη.